

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, péntek 1913. szeptember 26.

218. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3. l. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Az új Balkán.

A Konstantinápolyban létesült bolgár-török békekötés, melylyel az ifjútörök diplomácia és az Izzed hadügyminiszter befolyása alatt álló katonai párt megsemmisítette a londoni nagyköveti reünio legfontosabb határozmányait, nemcsak véget vetett mind a két félre veszedelmes hadiállapotnak, hanem minden valószínűség szerint Törökország és Bulgária közt a jó szomszédi viszonynak is utját egyengette.

Nagy árt kellett Bulgáriának fizetni a végleges békéért, mert nemcsak Görögország és Szerbia fosztotta meg véres harcainak legértékesebb eredményétől, de kénytelen volt Romániának is területi kárpótlást adni, olyan hódításokért, melynek jelentékenyebb részét most visszahódította tőle a török, a konstantinápolyi békekötés alkalmából. Nemesak a nagyszerű Drinápolyról, hanem a bolgár hadidicsőség történelmi színhelyéről, Kirkkiliszéről, valamint a Konstantinápolyhoz és az Égei-tengerhez vivő vasuti vonalak szempontjából fontos Dimotikáról is le kellett mondaniok a hős bolgároknak, akik a nekik megmaradt, de teljesen összezsugorodott hódításért, vagy talán inkább Nagy-Szerbiáért és a most már Konstantinápolyra is aspiráló Görögország érdekében az ifjabb nemzedék színe-javát, mintegy 200.000 harcost voltak kénytelenek feláldozni. Nem is szólva azokról a renge-

teg anyagi és pénzügyi áldozatokról, melyekbe ez a háboru a földig alázott Bulgáriának került.

Bármily szomorúak is ezek az eredmények főleg a bolgárok szempontjából, mégis megnyugtató az a tudat, hogy Bulgária újabb határain belül is legértékesebb állama maradt a Balkánnak s hogy ellenségeinek ádáz gyűlölsége, valamint a nagyhatalmak érthetetlen közönye sem volt képes ezt az országot a feltámadás eszközeitől és lehetőségétől megfosztani.

Nem tudjuk, hogy Európa milyen mértékben hajlandó támogatni Bulgáriát a nemzeti feltámadás magasztos munkájában, arról azonban a bolgárok meg lehetnek győződve, hogy Ausztria-Magyarország, kiváltképpen pedig a magyarok mindenkor a legőszintébb rokonszenvvel fogják kísérni a béke érdekeivel összhangba hozható gazdasági és nemzeti törekvéseiket.

Bulgária mellett különös gondoskodásunk tárgya legyen ezentul Albánia. Hisz ez az új s még csak alakulóban levő állam, mely létesülését is főleg nekünk köszönheti, még Bulgáriánál is jobban van utalva jóakaróinak támogatására.

Megnyugvásul szolgálhat ez ország barátainak, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország teljes egyetértésben járnak el ez ország jövőjének a biztosításában, amire annál nagyobb szükség van, mivel szerbek, montenegróiak és görögök sehogyszem tudnak belenyugodni az albán állam megalakulásába. Az albánok ezen ősi ellenségei min-

dent elkövetnek a végből, hogy az albán törzsek közt új életre keltsék a régi viszálykodást s a jövő sejtelméitől való félelmükben polgárháboruba és belső zavarokba szeretnék belefulladásztani a még végleg meg sem alakult államot. Sajnos, hogy mindig akad az albánok közt is egy-egy ambiciózus vagy éppen megvásárolható vezető egyéniség, aki hazája érdekeit kész feláldozni a százados ellenségnek.

Első helyen áll e tekintetben az ideiglenes kormány tagja, Esszád pasa, aki előbb a szerb és montenegrói érdekeket szolgálta, most pedig a görögökkel és szerbekkel alkudozik.

Maga Izmael Kemal, az ideiglenes kormány elnöke egy újságíró előtt Esszád szeparatistikus törekvéseiről a következőképpen nyilatkozott:

„Esszád pasa, bár tudatában lehetne a súlyos helyzetnek, melyben Albánia van, új válságot hozott az országra. Esszád pasa a durazzói kerületben felmerült kisszerű differenciák miatt hirtelen Durazzót kívánja a kormány színhelyéül és a kormány új összetételét követeli. Nekünk mindegy, ki intézi az ország sorsát, a fő, hogy Albánia érdekei megóvassanak. Törekvésünk oda irányul, hogy a londoni konferencián Albániának juttatott kicsiny jogokat megóvjuk. Sajnos, szomorú körülmények összetalálkozását kell konstatálnunk. Amidőn Ausztria és Magyarország nemeslelkű törekvéseinek, melyeket a szövetséges Olaszország támogatott, majdnem sikerült a szkutarii

művésznőnek reklámot csináljak. Azonban, mihelyt ön torkomnak szegzezi a kést és azt mondja, hogy nem lesz hálátlan, védtelen vagyok. Ki fogok önről eszteni valamit, a mivel meg lesz elégedve.

A művésznő. Maga egy édes. Sőt nem tudom, miért csak egy édes? Maga két édes, tíz édes, száz édes... Magánál már csak az a jutalom lesz édesebb, amit... szóval, hiszen ön már tudja.

Az újságíró. Már tudom. Védtelen vagyok... védtelen vagyok... (Lázasan el.)

II.

Az újságíró (a szerkesztőségben tűnődik.) Mit irjak róla? Irjam azt, hogy átrepülte a La Manche-csatornát? Ez már volt. Irjam azt, hogy megszökött egy főherceggel? Ez is volt. Irjam azt, hogy a pápától aranyrózsát kapott? Ez is volt. Azt fogom írni, hogy a török szultán megkérte a kezét. Ez még nem volt. (Megírja.)

III.

A művésznő. Drága Krondorfi ur, hogyan háláljam meg, amit értem tett?

Az újságíró. Kondorffy vagyok, asszonyom, Kondorffy... Ami pedig a hálát illeti...

A művésznő. Igen, igen... De ne haragudjál, édesem, azóta nagy dolgok történtek...

Az újságíró (megdöbbenve). Nagy dol-

„A Tengerpart“ tárcája

Kis komédiák.

REKLÁM.

I.

A művésznő. Drága Krondorfi ur, tudja-e, miért hívtam?

Az újságíró. Kondorffy, asszonyom, Kondorffy vagyok.

A művésznő. Kondorffy vagy Krondorfi, ezen nem vesszünk össze, ugy-e? Nem azért vagyunk itt, hogy veszekedjünk.

Az újságíró. Semmi esetre sem. Tehát miért vagyunk itt?

A művésznő. Mert nekem egy nagy szíveség kell magától. Maga, édesem, egy elemes ember, egy ötletes ember, akinek mindig jut eszébe valami. Én pedig vagyok egy egyszerű, bár nagyon jelentékeny színésznő; akinek semmi sem jut eszébe. Holott fontos, hogy eszembe jusson valami.

Az újságíró. Micsoda?

A művésznő. Egy jó reklám.

Az újságíró (akinek az arca elsötétül). Igen.

A művésznő. Mert lássa, édesem, hiába vagyok én egy nagyszerű színésznő, senki sem beszél rólam. Az újságok nem írnak rólam, nem szerepelek sem a tarka-barka, sem a farsa-larsa, sem a vegyes-bégyes rovat-

ban. Soha. Egy betűvel sem, holott mások, akik tehetségtelenek...

Az újságíró. Hja, a mi fővárosi sajtónk...

A művésznő. Kinek mondja, drágám? Hova leszünk édesem, ha a magyar sajtó nem pártolja a hazai ipart, a tehetségtől duzzadó fiatalokat, a fiatalságtól duzzadó tehetségeket?

Az újságíró. Nem hiszem, hogy a sajtó szándékosan mellőzné önt. Itt csak valami megmagyarázhatatlan hanyagságról, felületességről lehet szó. Ha mulasztás történt, még jóvá lehet tenni.

A művésznő. Ugy beszél, drágám, mint egy angyal. Persze, hogy jóvá kell tenni. Önt szemeltem ki erre a célra, édes, jó Krondorfi ur.

Az újságíró. Kondorffy vagyok, asszonyom, Kondorffy. De ettől etókéntve, szívesen állok rendelkezésére.

A művésznő. Hígyje el, a dolog nagyon egyszerű. Csak valami jó reklámot, valami szerzációnat kell rólam kieszelni, amit az újságok bevegvenek és amitől a publikum elszédüljön. Találjon ki valamit, drágám, és én nem leszek hálátlan.

Az újságíró. Nem lesz hálátlan? Hogy érti ezt?

A művésznő (szemérmes duzzogással). Menjen maga gonosz!

Az újságíró (ünnepélyesen). Asszonyom, én szívből undorodom attól, hogy ifju

kérdésben elérni az óhajtott eredményt. Esszád pasa átadta a várost a montenegróiaknak. Most országunk megint súlyos helyzetben van, mert napirenden van a dél határról való döntés, melyet déli szomszédunk minél északabbra akar tolni. Esszád pasa eljárása annál sajnálatosabb, mert hivatalosan még a kormány tagjaként szerepel. Reméljük, hogy a mostani súlyos válságnak nem lesznek országunkra rossz következményei.

Mi is azt reméljük, hogy Esszád pasa fondorlatos szereplése nem fog ártalmára lenni a közeli jövőben nagy szerepre hivatott Albániának, de azért újból is helyén valónak mutatkozik követelni külügyi kormányunktól és Európa összes nagyhatalmaitól, hogy — most már a bolgár-török háború is el lévén intézve — sürgősen lássanak hozzá az önálló Albánia tényleges megteremtéséhez. Minden további késedelem még csak fokozhatná a már eddig is létező akadályokat.

De Bulgária és Albánia sorsánál is jobban érdekelhet bennünket a Balkán gazdasági jövője, illetőleg már most kell, hogy teljes figyelmünket lekösse a Balkánon való gazdasági térfoglalásunk nagy kérdése. Földrajzi fekvésünk és az a körülmény, hogy mint kontinentális hatalom nem igen gravitálhatunk a tengeren túl fekvő koloniális piacokra, arra ösztönözzön bennünket hogy céltudatosan és lankadatlan szívóssággal legalább a hozzánk oly közeleső Balkán piacainak mi legyünk urai. De ezzel a munkával ugyancsak sietnünk kell. Minden pillanatnyi késedelem konkrét veszteséget jelent már is a magyar érdekek tekintetéből. Az osztrák kapzsiság, az olasz szomszéd-ság, a francia tőke, az angol szívósság és a németek üzleti élelmessége hamarosan elhódítják előlünk a bennünket megillető osztályrészt is. Sajnos, hogy a belpolitikai viszonyok züllöttsége, mely gazdasági életünknek e korszakos pillanatában sem engedni nyugalomhoz jutni a magyar nemzetet, sok tekintetben megbénítja gazdasági erőink korlátlan érvényesülését. Még szerenese, hogy a dolgozó és gyarapodni kívánó magyar társadalom jóformán már teljesen kikapcsolta a politikát a maga gondolatvilágából. S nem kevésbé megnyugtató körü-

mény, hogy a külügyminisztérium mindent meg akar tenni és minden áldozatot meg is fog hozni, aminek a keresztülvitele mezőgazdasági érdekeink tekintetbevételével ipari és kereskedelmi törekvéseink istápolása céljából szükségesnek mutatkozik. Am, e tekintetben nem érhetjük be a megfelelő kereskedelmi szerződésekkel, sem a szerződések szellemét garantáló erélyes és szakavatott konzuláris támogatásával, hanem, hogy a sok kívánni való közül csak a legfontosabbat emeljük ki, kormányunknak gondoskodni kell arról, hogy akár közvetlenül, akár pedig pénzintézeteink közvetítésével a legmesszebbmenő támogatásban, illetőleg a megfelelő hitelnyújtásban részesüljön a Balkánon érvényesülni kívánó magyar ipari és kereskedelmi vállalkozás.

És nehogy e területeken is meg kelljen küzdenünk az osztrák versenynyel, az idegen invázió együttes és sikeresebb visszaszorítása érdekében, — ha talán nem is teljességgel, de legalább nagy általánosságban — külön magyar és külön osztrák érdekezésre kellene osztani az új Balkánt.

Az inkább kontinentális helyzetű Szerbia és Bulgária a magyar, ellenben az Adria mentén elhuzódó Montenegró, Albánia és Görögország meg osztrák gazdasági befolyás alá volna helyezendő. Ezt az elvi megállapodást nemcsak a Habsburgi birodalom két államának a földrajzi fekvése teszi megokoltá, hanem nagy fontosságú politikai és etnografiai okok is szólnak mellette. A fő azonban mindenesetre az, hogy a külföldi verseny sikeres visszautasítása érdekében a követendő taktika és módszer dolgában előzetes megállapodásra jussunk Ausztriával, nehogy a Balkánon is egymás ellen küzdve, a külföldi versenynek egyengessük az utját.

Sz. S.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1

A szabó. Tréfálni méltóztatik?

A művész. Eszem ágában sines. Maga nagyon jó szabója lehetne egy gazdag hentesnek vagy egy kettős könyvvezetőnek, de egy hásszerelmes körül használhatatlan. Magából hiányzik a művészi lendület!

A szabó. Ezt ne tessék nekem mondani!

A művész. Mondom több okból. Elsőben azért, mert magának sejtelve sines arról, hogy mi az a művészi lendület? Talán hiába és értelmetlenül háborodik föl!

A szabó. Hát mi az, kérem?

A művész. Művészi lendület például az, amivel én Romeot domborítom. Vagy amivel a Szirmai ur szabója a Szirmai ur nadrágjait csinálja...

A szabó (gunyos nevetéssel.) Haha! Szép nadrágok, mondhatom. Ma is olvastam az ujságban, hogy a Szirmai ur nadrágja a nyílt színen elrepedt. Ez az én nadrágjaimmal sohasem történik meg!

A művész (készségbeesetten.) Látja, állat! Látja, állat! És maga ezzel dicsékszik!

A szabó. Hogyne dicsékednöm, kérem!

A művész. Ez az! Ezért hiányzik magából a szép iránt való érzék, a művészi lendület. Maga ugyanazt a nadrágot csinálja nekem, mint gazdag hentesnek.

A szabó. Mint a leggazdagabb hentesnek! És a nagyságos urnak sokkal olesóbban!

A művész. Allat! Allat a hatványom nem a maga örült tévedése. Ez az, hogy ma-

órágig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal ki-vándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapiokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológyár, a papirgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

KÉMSZOLGÁLAT ELLIS-ISLANDON.

Wilson munkaügyi miniszter nemrégben egy bizottságot nevezett ki, amely bizottságnak a hivatása megvizsgálni az ellis-islandi élelmezési és tisztasági viszonyokat. Régióta suttognak már ugyanis a szigeten azokról a botrányos és az egészséget aláásó állapotokról, amelyek a bevándorlók élelmezése tekintetében ott uralkodnak. Az ujságok leplezéseinek eredményeképp kezdte meg a bizottság vizsgálatait Ellis-Island szigetén.

Az egymást követő szenzációs vallomások bizonyítják, hogy a szigetet teljes joggal nevezték el „Ördög-sziget“-nek. Lelkiismeretlenül, bűnösen, könnyelműen hagyták figyelmen kívül az ellis-islandi hatóságok a legprimitívebb egészségügyi intézkedéseket.

Martin J. Hartwig az egyik tanu, aki 11 évig volt az ellis-islandi távirdahivatal vezetője, elmondotta, hogy elbocsátották állásából, mert a városi vizsgáló-bizottság ügynökeivel beszélt és azoknak felvilágosi-

ga nem tud finoman árnyalni.

Aszabó. Mit nem tudok én?

A művész. Ejjh, hagyjon békén! Maga sohasem fogja megérteni, hogy a hentesnek olyan nadrág kell, amely nem reped el, nekem pedig olyan, amely elreped!

A szabó. Ne tessék izélni!

A művész. Hallgasson! Ha elgondolom, hogy egész művészi pályámon nem volt még olyan nadrágom, amely... és Szirmaival ez minden második darabban megcsik.

A szabó. De nagyságos ur...

A művész. Ne izgasson föl, mert már ugy is alig tudok beszélni a dühtől! Mi a sárga ördögnek kiabálom ki a tüdőmet, mi a pokolnak forgatom a szememet alulról fölfelé, ha még a nadrágom sem tud elrepedni! Olvassa el a mai ujságokat, olvassa el, mit írnak Szirmairól... Mikor fogak én ott! Mikor fog az én nadrágom a zsurok-szőnyegén forogni? És mindet magának köszönhetem, maga háromszoros bivaly, maga többlyodott kecske!

A szabó (félénken.) Jól van kérem, rajtam ne muljék a nagyságos ur dicsősége... majd legközelebb!

A művész (rémülten.) Szerenésetlen! Mi jut eszébe? Rám fogják, hogy a legszebb hangjaimat Szirmaitól lestem el! Soha! (Kimerülten visszarog az ágyába.) És most távozzék! Nem akarom látni magát. Jőjjön el újév után!

Heltai Jenő.

gok?

A művész. (szemérmes pirulással.) Menyasszony vagyok.

Az ujságíró (szédülve.) Menyasszony? És ezt most utólag vallja be nekem? És ki a boldog vőlegény?

A művész. Hát nem olvastad az ujságokban? A török szultán.

—o—

AZ ELREPEDT NADRÁG.

(A dolog egyik elsőrangú hős-szerelmesünk szobájában történik. Minthogy ma délelőtt nincs próba, a művész ur a hajnalt kissé meg hosszabbította és tíz órakor még alszik. Főlkopogtatják álmából; belép a szabója.)

A szabó. Bocsnat, nagyságos ur, nem tudtam, hogy még aludni méltóztatik...

A művész. Mi jót hozott, kedves Pipfay ur?

A szabó. Hozni? Istenem, mit hozhat egy szabó olyankor, amikor nem ruhát hoz? Számlát hoztam.

A művész. Megbolondult? Mi van ma? Újév?

A szabó. Mára méltóztatott mondani...

A művész. Rosszkor jött, több okból rosszkor jött. Nagyon haragszom magára!

A szabó. Reám, nagyságos ur?

A művész. Ne szabjon olyan ártatlan arcot! Azt sem bánom, ha belegázolok a becsületébe, de kijelentem, hogy magánál rosszabb szabóm sohasem volt!

tással szolgált. Azt is elmondotta Hartwig, hogy a szigeten valóságos kémszolgálatot szerveztek és ha az egyik hivatalnok, vagy alkalmazott a rendszer ellen bárminemű megjegyzést tesz, azonnal besugják azt felelőseinek.

A bizottság természetesen a legnagyobb érdeklődéssel Hartwig vallomásának azon részét hallgatta, amely az egészségtelen élelmiszeri viszonyokra vonatkozott és amelyekért elsősorban az a vállalkozó felelős, aki a vendéglőt, illetőleg a bevándorlók élelmiszerét bérli. Hartwig vallomásának erre vonatkozó része így hangzik:

„Kennedy ellis-islandi ör elmondotta nekem, hogy evett abból a hushóiból, amit a bevándorlók részére készítettek és belébetegedett. Vagy két hónappal ezelőtt ideiglenesen visszatartottak a szigeten egy anyát a gyermekével. Kevéssel rá megbetegedett a gyermek és meghalt. Az orvosok azt jelentették, hogy természetes halállal halt meg. A svéd hajótársulat megbizottja ellenben kijelentette, hogy a gyermek halálát az ellis-islandi tisztátalan és megfertőzött étel okozta.”

Hartwig egy alkalommal a hajón, a mely Newyork és Ellis-Island között közlekedik két hordó felosztásban lévő, rothadt, förtelmes büzi terjesztő halat talált. A hordón lévő cédulából kiviláglott, hogy a halat a szigetre szállították a bevándorlók részére.

Nagy üzletet, még pedig uzsora üzletet csinál a szigeten az élelmiszeri vállalkozó az úgynevezett luncs kosarakból, amelyeket 50 centért és dollárért adnak el. Kényszerítnek minden bevándorlót a vásárlásra és erőszakkal szedik el tőlük a dollárokat. Sokan azt sem tudják, hogy mire és így át sem veszik a lunch-bakszit. Aki a kényszernek nem enged, azt éheztetik mindaddig, amíg hajlandónak nem mutatkozik a lunch-bakszi átvételére.

Ime ilyen állapotok uralkodnak Ellis-Island szigetén. Most mindenki azt várja, hogy miképen fogja az Egyesült-Államok kormánya a sérelmeket orvosolni és a bűnösöket, akik tudja Isten hány egészséges embert tettek beteggé, megbüntetni.

—o—

A rendőrség államosítása. A kormánynak régi terve már a vidéki városok rendőrségének államosítása. Pekáry Ferencet ennek a kérdésnek előkészítésére rendelték be a belügyminisztériumba s hosszas tanulmányozások után a javaslat már el is készült. A törvényelőkészítőosztály már régebben befejezte a maga munkáját és Sándor János geszti látogatása alkalmával Tisza is megette a tervezetre vonatkozó észrevételeit. A belügyminiszter és miniszterelnök észrevételei alapján most végzik a törvényelőkészítőosztályban a javaslaton az utolsó simításokat. Az osztály utasítást kapott arra, hogy munkálataival gyorsan készüljön el. A kormány az októberi ülésszak elején beterjeszti már a rendőrség államosítására vonatkozó javaslatot.

Steckenpfeld liliomtejszappan

elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógyszertárakban, drogeriákban, illatszert és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy páratlan hatású női kézápolásra a Bergmann „Manera” liliomkremje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

— **Házasság.** Safráncz Mihály október 5-én Temesvárott vezeti oltárhoz Zuzel Mihály m. k. adóhivatalnok Ilonka leányát.

— **A kikötői szerencsétlenség epilógusa.** Bizonyára mindenkinek élénk emlékezetében van az a kikötői szerencsétlenség, a mely Baccich Oszkár órák halálát okozta. A királyi ügyész gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vádat emelt a Stefánia gőzös parancsnoka Medanich László, valamint a Quarnero II. motorosbárka vezetője Carmelich Jeromos ellen. A vádirat szerint mindketten abban bűnösök, hogy az indulásnál nem adták meg, illetve nem vették figyelembe a szokásos jelzéseket. A végtárgyalás napja még nincs megállapítva.

— **Róth László.** Ez a név még mindig aktuális. Azaz most már a családja kerül elő. Ime, ezt írja róla egyik lap társunk:

Róth László titokzatos eltűnése ügyében az abbaziai és a voloscai rendőrségek minden kétséget kizárólag megállapították, hogy nem valami titokzatos bűnténynek — mint kezdetben hitték — esett áldozatul, hanem megszökött. A felesége már be is adta ellene a válópórt a budapesti törvényszéknél hűtlen elhagyás címén. Felmerült ezzel kapcsolatban az a kombináció, hogy Róth titokzatos eltűnése, illetve megszökése azért történt, mert az eltűnt egynapos férj nős ember volt, egy másik feltevés szerint pedig egy gazdag barátjánál szökött volna meg külföldre.

Hogy semmi pozitívumot nem produkált eddig a nyomozás a rejtélyes ügyben, annak az a hanyagság az oka, amelylyel a rendőrség az egész ügyet kezelte. Megtörtént ugyan is, hogy az egész nyomozás alatt senkinek sem jutott eszébe, hogy Róth László szülővárosában és állandó tartózkodási helyén, Tabon szerezzék meg azokat az adatokat, a melyek világosságot derítettek volna a rejtélyes ügyre.

Egy újságíró Tabon járt és a következő dolgokat tudta meg:

— Róth László az édes apjától jömeneteli péküzletet vett át, amelyet szorgalmas munkájával még jobban felvirágoztatott. Háza, telkei és készpénze van a tabi takarékpénztárakban. Teljesen a munkának élt és az egész közösségben nagy tiszteletet szerzett magának. Egészen a múlt évig esendes munkálkodását mi sem zavarta. Fél évvel ezelőtt történt, hogy családja rábeszélésére elhatározta, hogy megnősül.

Néhány hónap mulva el is jegyezte Weininger Mór gazdag budapesti pékmeister leányát: Fannyt.

Családjának nem tünt fel, hogy az eddig életvidám ember bizonyos letargiaszerű lelki állapotba esett.

Aztán házassága előtt közvetlenül olyan intézkedéseket tett, amelyek utólag kétségtelemé teszik, hogy már előre foglalkozott a szökés gondolatával. Két héttel az esküvője előtt lehívatta Kaposvárról sógorát — egy kereskedőt — és napokon át instrualta hogyan kell a pékséget vezetni.

— Ha én itthagylak benneteket — hajtogatta sógora előtt — vezess majd te az üzletet. Mit lehet tudni, mi lesz velem új sorsomban. Majd csak elvezetitek valahogy ezt a sütdőt.

Az a fontos bizonyíték is kisiklott a nyomozó hatóságok kezei közül, hogy Róth nagyobb pénzüsséggel ment el nászutjára. Az apósa, Weininger Mór ötszáz korona készpénzt adott át neki az elutazás előtt. Eddig azt hitték, hogy csak ez a pénzüsség volt nála. Az újságíró Róth Tabon lakó édesanyjánál is járt, aki a következőket mondta:

— Az én szegény, szerencsétlenül járt fiam biztos tudomásom szerint a saját pénzével utazott fel Budapestre. Hogy nagyobb pénzüsség volt nála elutazásakor, az bizonyos hiszen nem is akarta elfogadni azt az ötszáz koronát, amit az apósa adott neki költpénz gyanánt.

— Mennyi lehetett az ön tudomása szerint ez az összeg?

— Hogy mennyi, pontosan nem tudom megállapítani. Állandóan ezek álltak a ren-

delkezésére. A tabi takarékpénztárakban is vannak betétjei, amelyeket csak ő mondhat föl.

— Ön, mint anyja, talán okát tudja adni fia rejtélyes eltűnésének?

— Először is nem igaz a hír, hogy nős ember lett volna. Házi orvosunk, dr. Bartos éppen tegnap beszélt velünk egészségi állapotáról. Azt mondja, hogy szerencsétlenül járt gyermekem abszolút tiszta, erkölcsös életet élt. Ő is azt a véleményt osztja, hogy a jó anyagi viszonyok között élő, megelégedett fiatal ember eltűnését egy pillanatnyi elmezavar okozhatta, amely abból a tulideges lelki állapotából származhatott, amelyet a keletkezett testi depresszió folytán kiváltott elkeseredés idézhetett elő. Hogy azután ebben a pillanatnyi elmezavarában megszököhetett-e, vagy baleset érte, nem tudjuk. Azt azonban kijelenthetem: sokkal jobban szerettem és ragaszkodtam hozzá, mintsem hogy nem értesített volna, ha valami baj nem történt volna vele. A bűntényre már mi sem gondolunk. Megzavarodott az elméje... talán valahol bujdosik...

Két héttel az eltűnés után Kubányi budapesti detektív megjelent Tabon és nyomozást folytatott az ügyben. De az elkészült nyomozás, úgy látszik, nem tudott világosságot deríteni Róth László dolgában.

— **Kórház és temető.** A városi közegészségügyi bizottság tegnap esti ülésén Blasiich Mario dr. tiszti főorvos hosszabb beszédben vázolta a fiúmei városi kórházban uralkodó, immár elviselhetetlen állapotokat s az új kórház mielőbbi felépítésének szükségességét hangoztatta. A bizottság elhatározta, hogy az új képviselőtestület megalakulása után sürgetni fogja az új kórház megépítését. Tárgyalás alá vették azután a cosalai temető kibővítésére vonatkozó indítványt. A különböző felszólalásokból kitűnt, hogy a cosalai temetőt aligha lehetne kibővíteni, a bizottság tehát megbizta a tiszti főorvost, hogy egy drenovai temető lehetőségét tanulmányozza.

— **Késelés a mulatóhelyen.** Az óvárosi Calle del Fortino 2. száma alatt levő mulatóhelyen ma éjjel Bonazza Hektor 23 éves trieszti fiatalember fajtalan cselekedetet akart elkövetni Horváth Anna 22 éves pin-cérleányon. A leány ellenállt, mire Bonazza kést rántott és hasbaszurta. A kés pengéje szerencsére nem sértett nemesebb részeket s így a leány sérülése könnyű természetű. Bonazzát a leány segélykiáltásaira elősziető vendégek lefogták s átadták egy rendőrnek. A rendőrség átadja az ügyészségnek.

— **Háromórás sztrájk a dohánygyárban.** A dohánygyár egyik osztályában tegnap a munkások hirtelen beszüntették a munkát. A munkabeszüntetés oka az volt, hogy egy munkásnőt, akit a többiek besugónak tartottak, az igazgatóság előmunkásnővé léptetett elő. Az elégedetlen munkások küldöttséget menesztettek Termatsits Kálmán miniszteri tanácsos, a dohánygyár igazgatója elé, aki meghallgatva a panaszokat, az előléptetést visszavonta. Ekkor a munkások ismét munkába álltak.

— **A kikötőből.** Szept. 25. É r k e z e t t : Kassa magyar gőzös Valenciából, 660 zsák paprikával, 290 zsák kénnel, 100 üres hordóval, 60 hordó olajjal, 80 láda szappannal és 20 tonna vegyes áruval.

I n d u l t : Kostrena magyar gőzös Velenecébe, üresen; Mátyás Király magyar gőzös Marseillebe, 570 tonna fával, 120 tonna cukorral, 70 tonna paraffinnal, 60 tonna ásványvízzel, 60 tonna babbal és 150 bál bőrrel.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: Pathé Hiradó. — Az éjszaka vándora, detektív-színjáték. — esodazseb, bohózat.

— Igy néz ki a közegészségügy. Mint lapunk más helyén olvasható, a városi közegészségügyi bizottság tegnap esti ülésén a tisztifőorvos a fiúmei kórházban uralkodó tarthatatlan állapotokat tette szóvá. Ebben a beszédben többek között azt is mondotta a főorvos, hogy a kórház elégtelen a nagyszámúban jelentkező betegek befogadására. Ha már a kórházról van szó, akkor bátrak vagyunk a tisztifőorvos figyelmét egy igazán tűrhetetlen dologra felhívni. A kórház személyzete a betegek szobájában összesöpört szemeteket egy nagy ládába gyűjti. Reggelként ezt a szemetet, amelyben bizonyára megszámlálhatatlan mennyiségben vannak a legkülönbözőbb fajtájú bacillusok, a kórház hátsó kapujánál a Gradinata del Sasso Biancon kiszórják a kórházi alkalmazottak. Akkor azután jön a szemeteskoscsi, amely elviszi ezt a szemetet. Képzeltethető, hogy milyen nagy javára válik közegészségügyünknek ez a szemeteltakarítás, különösen, ha szél van. Ha így megy ez tovább, akkor megtörténhetik, hogy csakugyan képtelen lesz a rozoga kis városi kórház a betegek befogadására, mert éppen innen terjed szét a mindenféle betegség.

— A csintalapság következménye. A via Pomerion tegnap délután Kalmár János 10 éves fiú felugrott egy kocsira, de egy zökkenés folytán leesett s kificamította a jobb lábát.

— A kőműves balesete. Horváth Vilmos 25 éves esáktornyai születésű kőműves tegnap munkája közben néhány meternyi magasságból lezuhant s oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházba kellett szállítani.

— Testvérgyilkos. Pólából jelentik: A Dignano melletti Filippanoban Perzan János örökösödési kérdések miatt összevesztett György nevű öccsével, akit vadászfegyverrel agyonlőtt. A gyilkos önként jelentkezett a csendőrségben.

— Európa legújabb állama. Albánia már megjelent mint külön térkép, Freytag G. ismert bécsi kartográfiai kiadásában és kapható Hromatka A. könyvkereskedésben 1 koronáért. Miután az új államról naponként jelennek meg ujsághírek és fontos közlemények, az események szemeltartásához ajánljuk e térkép beszerzését.

— Nem füttyöl a vonat. Minekutána bejárta már a vidéki lapokat, megjelent a hír a fővárosi lapokban is, hogy október elsejétől megint füttyjelet adnak az államvasut vonatai, mikor az állomásra beérkeznek vagy onnan elindulnak. Ezt a füttyjelet ugyanis a beszállásra serkentő harangjelzés és a kalauzok harsány „Mehet”-je után szintén eltörültek a zutazók és az állomáson tartózkodók idegeinek kiméltése végett. Tudakozódtunk tehát a Máv. forgalmi osztályánál, hogyes akugyan visszahozzák-e a füttyjelzést és itt megnyugtatták a közönséget, hogy egyáltalán semmi ok sem merült föl az eddigi rend megváltoztatásába és nem kell ijedezni: a füttyező nem jön vissza. A mozdonyvezetőknek az az utasítása a jövőre is, hogy csak akkor adjanak füttyjelzést, ha valami veszedelem fenyeget vagy akadály áll az utban. Ahogy megtanulta nélkülözni a közönség a harangjelzést s emiatt ugyan senki sem marad le a vonatról, épp úgy megtanulta már azt is, hogy a vonat füttyező nélkül robbog be az állomásra s a sikitó, fülhasogató füttyező nélkül is eliparkodik a vonat utjából.

x Fogmüterm. Legújabb amerikai módszer. Modern higiénia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghúzás ingyen. Novák Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

— A harmadosztályú gyorsvonati kocsik. Azokkal a hírekkel szemben, mintha

az államvasutak igazgatósága valamennyi gyorsvonatnál rendszeresítene a harmadosztályú kocsikat, Horánszky Gyula államvasuti igazgató kijelentette, hogy csak azoknál a gyorsvonatoknál lesznek ezután is harmadosztályú kocsik, amelyeknél eddig közlekedtek.

TÖZSDE.

	Szept. 25 zárlat	Mai ár 1/4 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	823.50	823. —
Osztrák hitelrészvény	624.50	624. —
4%-os koronajáradék	81.10	81.20
Osztr.-magy. államvasut	697.50	694. —
Jelölőgobak	425.75	425. —
Leszámitóbank	510.50	510. —
Hilzai Bank	285. —	283. —
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	549.50	548.50
Rimanurányi	690.50	689. —
Salgótarjáni	762. —	777. —
Közuti Vasut	633.25	633. —
Városi Villamos	357.25	356.50
Adria	575. —	586. —
Déli Vasut	126.50	—
Magyar Cukoripar	2710. —	—
Rizsgyár	3860. —	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	10.86	10.90
Búza áprilisra	11.62	11.68
Rozs októberre	8.21	8.39
Rozs áprilisra	8.90	—
Zab októberre	7.64	8.74
Zab áprilisra	7.61	7.03
Tengeri májusra	6.96	6.96
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	625. —	623.50
Magyar hitelrészvény	825. —	823. —
Osztrák magyar államvasut	696.50	694. —
Déli Vasut	—	124. —
Alpesi	871.50	872. —
Skoda	821. —	820. —
Osztr. koronajár.	81.75	—

Fiumei és trieszti értékek:	Legutóbbi kötések átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92. —
Banca Fiumana	650. —
Fiumei Kereskedelmi Bank	295. —
Fiumei Népbank	115. —
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	240. —
I. Horvát Takarékpénztár	6100. —
„Indeficienter” tengerhajóz.	300. —
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500. —
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1130. —
Orient tengerhajózási társ.	1380. —
Alt. Forgalmi r. t. régi	1600. —
Magyar Őlajgyár	1450. —
Austro-Americana	202. —
Navigazione Libera Trieste	292. —
Osztrák Lloyd	630. —
Stabilimento Tecnico	621. —
Ampelea Szeszpároló Rt.	9825. —
I. Trieszti Rizsgyár	424. —
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	750. —
Spalato Portland Cement	429. —
Assicurazioni Generali Nap.	357. —
Riunione Adriatica	835. —
	3710. —

Egy tisztességes
ujságáruló rikkancsot
napi 2-3 korona biztos keresettel
délutáni foglalkozásra keres
A TENGERPART
kiadóhivatala.

Ujságkihordó fiukat
vagy asszonyokat
jó fizetéssel felvesz.
A TENGERPART
kiadóhivatala.

UJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdővel).
ABBAZIA Reichstrasse
Gőz-, kádfürdők- és meleg tengeriviz fürdők.
Szobák 3.— koronától feljebb.
Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

Távirat — Telefon.

Minisztertanács.

BUDAPEST, szept. 25. Ma délután Tisza elnöksége alatt minisztertanács lesz a katonai követelések és a horvát kérdés tárgyában. Péntek este Tisza Bécsbe utazik, hogy a királynak a minisztertanács határozatai alapján előterjesztést tegyen. Valószínűleg Bécsben közös minisztertanácsot tartanak.

A magyar kormány buktat.

BÉCS, szept. 25. A hadügyminiszterium elnöki osztályának főnöke, Boog Adolf vezérkari ezredes, a magyar kormány kivánságára lemond; helyettese, lovag Gruber Richárd vezérkari ezredes szintén megváltik állásától s másutt kap alkalmazást.

Alagut a Duna alatt.

BÉCS, szept. 25. Érdekes tervet dolgozott ki Assan mérnök s nagyon valószínű, hogy meg is fog valósulni. Arról van szó, hogy Románia Bukarestnél alagutat épít a Duna alatt s így a régi Románia megtámadhatatlan kapcsolatba jut a hódított területekkel, mert az alagut sokkal nagyobb biztonságot nyújt, mint a hid. A tervet a román kormány fontolóra vette.

Fejedelmi eljegyzés.

LONDON, szept. 25. A Reuter-ügynökség jelenti Bukarestből: Illetékes helyen úgy tudják, hogy a román trónörökös legidősebb fiának, Károly hercegnek Olga nagyhercegnővel való eljegyzését már legközelebb hivatalosan is nyilvánosságra hozzák. Ugyancsak rövidesen megtörténik Sándor szerb trónörökösnek Erzsébet román hercegnővel való eljegyzése.

A kolera.

BUDAPEST, szept. 25. Hivatalos jelentés szerint, az ország területén 16 kolera-beteg van.

Lezuhant aviatikus.

PÉTERVÁR, szept. 25. Gonsin katonai aviatikus ma reggel Gacsinából egy utassal Moszkva felé felszállott. Preobraszenszkaja vasútállomás közelében lezuhant. Az aviatikus és utasa életveszélyes sebesüléseket szenvedett.

Veszedelemes szobaleány.

SZATMÁR, szept. 25. Heinrich Viktor kereskedőnél több értékes holmi eltűnt. A rendőrség házkutatást tartott Benedek Borbála szobaleánynál, ahol mintegy 10 ezer korona értékű aranynevet és sok zálogéldulát talált. Letartóztatták.

Hastifusz.

LOSONC, szept. 25. A környéken két nap óta a hastifusz járványosan fellépett. Különösen Füle és Divény van megfertőzve.

Leégett város.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 25. A Fekete-tenger mellett levő Ordu város leégett. Ezer házat pusztított el a vész. A kár két millió frank.

Mahmud Sefket pasa gyilkosa.

BERLIN, szept. 25. A Tagblattnak jelentik Szófiából: A bolgár kormány tudatta a portával, hogy kiutasította Perdis Sefket bég hadnagyot, akit Konstantinápolyban in csermáciám halálra ítéltek. Perdis Sefket bég részt vett Mahmud Sefket pasa nagyvezír meggyilkolásában és a merénylet után Szófiába menekült. Sefket hadnagy titkára volt Ferid tábornoknak.

Az albániai követ.

GRÁC, szept. 25. Azokkal a hírekkel szemben, hogy lovag Zambauer volt skutarii főkonzul lesz Ausztria-Magyarország albániai követe, a Grazer Tagespost arról értesül, hogy Ippen Tivadar külügyminiszteri osztályfőnököt szemelték ki albán követté.

Montenegró 30 millió kölesönt kap.

ROMA, szept. 25. A szerződés, amelynek értelmében Montenegró a londoni nagykövetségi reünio által megszavazott nemzetközi 30 millió kölesönre kinestári jegyek ellenében hat millió franknyi előleget kap, szombaton végleg létrejön. E pénzügyi műveletet, mely arra van hivatva, hogy Montenegrónak rendelkezésére adja az eszközöket pénzügyei legsürgősebb szükségleteinek kielégítésére, a milánói Orient-kereskedelmi társaság kezdeményezte, amelyhez aztán a Banc de Paris et de Pays Bas csatlakozott.

Albán nemzeti bank.

VALONA, szept. 25. Osztrak bankárok ugyszintén a boszniai országos bank kormányzója és a Wiener Bankverein igazgatója, ideérkeztek. Utazásuk célja az, hogy albán nemzeti bankot alapítsanak.

Angol hadihajók a Földközi-tengeren.

LONDON, szept. 25. Több disponiblis hadihajót sietve a Földközi tengerre rendeltek. A hajók Alexandriában gyülekeznek a kikötő lesz az angol operációk támpontja. Ez által az Északi tenger az angol flottától szabad lesz, az ottani gyülekezés tudvalevőleg Németország személtartására szolgál.

Kié Mustafa-Pasa?

BERLIN, szept. 25. Konstantinápolyból jelentik: Két bolgár ezred tegnap Küstendilből Musztafapasa felé nyomult és megakarta szállani ezt a várost. A bolgár parancsnok két parlamentairet küldött Musztafapasa felé és kérte a török hatóság fejt, hogy a török-bolgár szerződés értelmében adja át a várost. A drinápolyi hadosztály parancsnoka jelentést tett erről a portának, mire a kormány megkérte Szavov tábornokot, hogy állítsa be az előnyomulást, mert a szerződés még nem lépett életbe és különben Törökországnak is akcióba kellene lépnie. A két bolgár ezred erre abbahagyta az előnyomulást.

Uj veszedelem Albánia miatt.

BELGRÁD, szept. 25. A kormány jelentést kapott arról, hogy az albánok felgyújtották Dibrát és a város lakosságának a szerb csapatok védelme alatt sikerült elvonulnia. Az albánok géppuskákkal és ostromágyakkal harcoltak. A szerb kormány a tegnapi minisztertanácsban elhatározta, hogy a nagyhatalmakhoz újabb jegyzéket intéz, amelyben közli az eseményeket és megállapítja, hogy Szerbia ni felkeléssel áll szemben, tehát nem maradhat tétlen. A jegyzék nyomtatékosan hangsúlyozza, hogy Szerbiának a mostani fejlemények következtében lehetetlen volna meg nem szállania azokat az albán területeket, amelyeket a nagyhatalmak határozata után kiürített, de a megszállás csak ideiglenes lesz.

Szövetségesekből — ellenségek.

SZOFIA, szept. 25. A Mir, a Gesov-párt lapja, vezércikkben foglalkozik Bulgária és Szerbia jövő viszonyával. A lap visszatérítja az orosz sajtó kitartó agitációját a szerb-bolgár szövetség létrehozására és kijelenti, hogy a bolgár nemzet, bizva megint-gyűjtésre fogja fordítani, egész törekvését gyors kulturális fejlődésével vissza fogja nyerni a Balkánon az első helyet, melyre a rá váró nagy jövő alapján jogot fonnál. Ha azonban a szláv barátok a két ország között elválasztó viszonyt akarnak helyreállítani, talán Szerbiához kell intézniük, mert a macedóniai bolgároknak nem engedni meg, hogy bolgároknak maradjanak, a

míg nem koncedálja nekik vallásuk és iskoláik szabadságát, holott ily szabadságok még az albánoknak és a kuculáhoknak is megígértettek, végül amíg a bolgár lelkészek és tanítók üldöztetésének nem vet véget, nem lehet szó barátságról Szerbia és Bulgária között.

Tárgyalnak Esszáddal.

VALONA, szept. 25. A külügyminiszter és az igazságügyminiszter Durazzóba készülnek, hogy ott tárgyalást kezdjenek Esszad pasával.

Montenegró is fegyverkezik.

CETTINJE, szept. 25. Nikita király elnöke alatt, aki tegnap visszatért Toplicából, minisztertanács volt. A kormány elhatározta, hogy katonai készülődéseket tesz Albánia ellen, mert Guzinje környékén agasztó a helyzet.

A nagyhatalmak egymás ellen.

LONDON, szept. 25. Az angol kormány visszahívta Skutariból a zottani nemzetközi különítmények főparancsnokát, Burney tengeragyot. Ez a nagyhatalmak egymásközötti jó viszony rosszabbodását és a balkáni kérdés kiélesedését jelenti.

SKUTARI, szept. 25. Az olasz és az osztrak-magyar különítmények között komoly versengés van, az együttműködés megszünt és a helyzet kiélesedett.

A törökök készülődése.

ATHÉN, szept. 25. A törökök az összes kis-ázsiai hadtesteket mozgósították és a hadifoglyokat a Dardanellákba rendelték. A tartalékos tisztek parancsot kaptak, hogy tartózkodjanak otthon.

A szerbek a bolgárokat is támadják.

SZOFIA, szept. 25. Vladovtzi, Rits és Strumitka mellett a bolgár határállásokat szerbek és basibocukok megtámadták. Mindkét fél fedett állásokból puskatüzelést folytatt egymás ellen.

Szerbia ujra készül.

BELGRÁD, szept. 25. A szerb vasutakon, melyek az albán határ felé irányulnak, beszüntették a forgalmat, Csak csapatokat és hadianyagokat szállítanak. Három divíziót, a Duna, Drina és Morava-divíziót mobilizálták.

BELGRÁD, szept. 25. A Morava hadosztály és az ujonnan szervezett Drina hadosztály csak 3 nap múlva indulhatnak a határterre, addig a szerbek nem léphetnek offenzívába.

Az albánok előnyomulása.

BELGRÁD, szept. 25. Az albánok Dibra elfoglalása után Kicsovó felé nyomultak előre és ott további harcra boesátkoztak. Egy másik albán hadoszlop Struga város ellen nyomul. A szerb lakosság Ochrida felé menekül.

BELGRÁD, szept. 25. A felkelő albánok száma 30.000-re tehető, jól vannak szervezve és felfegyverkezve. A dibra-i csata 7 óra hosszat tartott és mindkét oldalon nagy veszteségek voltak. Midőn az albánok elfoglalták Dibrát, az elfogott szerbeket kegyetlenül lenérszárolták. Az albánok előnyomultak Prizrend felé, megtámadták, de visszaverték őket. Előreláthatólag az albánok csak segédesapatokat várnak, hogy Prizrendet ujra megtámadhassák.

BELGRÁD, szept. 25. Az albánok éjjel meglepték és elfoglalták Strugát és felfegyverzték. Elisus Justus albán vezér bandáival betört a fekete Drina területére.

Instrukciót, nevelői állást

vállal fiatal kath. lelkész. Cim Zvarik, Abbazia. Pensio Lido 7.

Figyelem!

A Kobrak-féle cipőgyár esődbejutása folytán, a Corso 46. szám alatti fiókküzetben az összes áruk az eredeti áraknál 20-16% 50%-ig olcsóbban kerülnek eladásra.

Mindenki ragadja meg a kedvező alkalmat, hogy most olcsón jó „KOBRAK“ cipőkhöz jusson.

Tisztelettel

VÉRTES S.
Corso 46.

Olcsó tűzifa

felapritva kapható az Első fiumei parkettgyár és gőzfűrés r. t.-nál házhoz szállítva tonnánként (1000 kilo) 25 koronáért. Legkisebb szállítás egy fuvar (körülb. 2 tonna). Telefon 16-29 és 39.

Magyar-Horvát tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume**Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.**

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Cattarói csak 24 óra

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösközvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomáig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak. Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyjrodája.

Vidákovits

szálló és étterem
ABBAZIAI Rechtsstrasse

Elegáns szobák penzióval vagy anélkül. Kitűnő magyar konyha Magyar tulajdonos.

Hungária szálló

Lido - Venezia.

Elsőrendű új szálló. Lift, fürdőszobák stb. Magyar és francia konyha. Kitűnő italok.
: PENZIÓ 10 LIRÁTÓL FELJEBB. :

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

A főpincér ur.

Egy ultrafashionable penzió dinerje előtt, Beata de Turenne marquise így szól a mellette ülő Mancini lovag diplomatához:

— Mint hallom, Ön bejáratos volt Berlinben az udvarhoz! Beszél Vilmos császárral is?

— Néhányszor volt szerencsém a császárral is beszélhetni.

— És a kancellárral is?

— A kancellárral többször tárgyaltam diplomáciai ügyekben.

— Milyen nagy személyiséggel volt még alkalma beszélhetni?

— Többször beszéltem a cárral, a szultánnal, valamint a japán császárral és folytattam eszmeeseréket ezen uralkodók minisztereivel is.

— És nem volt soha lámpaláza, bátran mert velük beszélgetni?

— Oh igen, mert elvégre is, gondoltam magamban, ezek is csak ép oly emberek, mint én vagyok.

— Nos, akkor egy szívességre kérem uram, mert látom, hogy Ön edzett és bátor ember.

— Szolgálatára, Madame.

— Szóljon a főpincér urnak, ki ott áll, mint egy szobor, hogy kezdjük már meg az étkezést, mert éhes vagyok!

— Megteszem, Madame, de akkor előbb egy pohár cognacot iszom bátoritóul.

—o—

— **Ellesett strandbeszélgetés.** Egy ur (ki szakítani akar): Nagysád, képzelje csak, megjövendelték ma nekem hogy mához egy hétre eljegyzem magam egy szőkével!

A hölgy (a ki barna): Mához egy hétre szőke leszek!

—o—

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:
(Hötes arrivés hier:)

Heiss Ignác Budapest	Vécey
P. Nagy Zoltán Debrecen	Vécey
Sunarić József dr. Serajevó	Bristol
Odovitz Elisabeth Belgrád	Bristol
Mostits Sofia Belgrád	Bristol
Weisz Ignác Budapest	Bristol
Ernyei László Budapest	Bristol
Friedmann Mathilde Galizia	Strand H.
Böhmen Friedrich Wien	Strand H.
Woitischek Marie	Strand H.
Rasen Paul Breslau	Strand H.
Nichtenhauser Mária Wien	Strand H.
Butkovic Niko Gospic	Jezica
Dehns Heinrich Kiew	Natalie
Dr. Gabler Nagyperkáta	Viktoria
Berger István Budapest	Viktoria
Kovács Filip Wien	Viktoria
Földi Károly dr. Budapest	Viktoria
Hiltl Johann Wien	Smerdel
Zerrmeyer Franz München	Smerdel
Bubek Filip Triest	Smerdel
Dr. Schwab Emanuel Wien	Wienerheim
Zeljka Jaksa Steinbrück	Wienerheim
Böhm Wickhoff Rosine Wien	Wienerheim
Kuh Rudolf Breslau	Wienerheim
Hahnde Andreas Reichenau	Wienerheim
Völkerer Johann Wiesenbach	Wienerheim
Habermehl Gusztáv Pforzheim	Wienerheim
Maier Arthur Wien	Habsburg
Schönberger Gretta Wien	Habsburg
Wiesner Paul Teschen	Habsburg

Schiehek Karl Müzzzuschlag	Habsburg
Faragó József Budapest	Habsburg
Jandera B. Wildenschwert	Habsburg
Kon Oszkár Lodz	Habsburg
Krütznér Auguste Wildenschwert	Habsburg
Wechsler Litman dr. Nouvosielica	Regina
Singer Salamon dr. Cernowitz	Schalk
Abeles Ottó dr. Wien	Schalk
Schabus Maria Wien	Schalk
Baie Anna Poljise	Schalk
Székely Salamon Budapest	Mignon
Deimel Hugó Adolf München	Habsburg
Thwerdochlieb Izidor Lemberg	Staatsb. K.
Prix Waldemar Potsdam	Wienerheim
Salata Francesco Parenzo	Grand H.
Zechentmayer József Zombor	Grand H.
Pipitz Ernst dr. Triest	Grand H.
Luxardo Carlo Lussinpiccolo	Grand H.
Hirsch Mária dr. Müglitz	Grand H.
Frey Geni Breslau	Grand H.
Grotte Viktor Karlsbad	Grand H.
Gorski Telesfor Sosnovice	Marchlewska
Pál János Körösladány	Mánkus
Starus Eduárd Wien	Union

VELENCE.

ORIENTALE NAGY KÁVÉHÁZ

Riva degli Schiavoni, a Lidora induló hajók kikötőjével szemben.

Tágas terasz — Játékszoba, amerikai bar. — Modern berendezés. — Központi fűtés. Kitűnő szellőztetés.

Naponta 4-től 6-ig és fél 9-től 12-ig szimfonikus zenekar

Mozgóképelőadás teljes világítás mellett.

Naponta új műsor.

Kőbányai Polgársör,

a Florian, Quadri és Orientale kávéházak, (Szt. Márktér és Riva degli Schiavoni) valamint a Grand Hotel Lido sörszarnoka közönségének legkedveltebb itala.

Vaerini Testv. és Tsa.

DR. MAHLER

SANATORIUMA, ABBAZIA

üdülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegvizgyógyintézet, hízaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknént **BARCZA JENŐ** [hirneves cigányzenekara hangversenget.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

A nyári hónapok rendkívül elősegítik az összes ragályos betegségek kiterjedését és elterjedését. Tény, hogy már a

KOLERA

itt van az országban, de a vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek is nyáron fokozottabban lépnek fel, mint más évszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kötésekhez (sebekre és daganatokra), kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknek altesti irrigációira, stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM-SZAPPAN

finom, gyenge pipere szappan lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, sőt csecsemőknél is; szépíti, megpuhítja és illatosítja a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni.

Darabja 1 kor.

Fodormenta-Lysoform

erősen antiseptikus hatású szájviz. Szájbűzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 1 kor. 60 fillér. Az összes lysoform-készítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogeriában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés” című érdekes könyvet, valamint dr. Kovács Aladár kir. tanácsos „A Koleráról és az ellene való védekezésről” szóló utasítását.

A hol Lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk 6 korona előzetes beküldése esetén 3 üveg Lysoformot, 2 drb. szappant és 1 üveg szájvizet.

Figyelmeztetjük a közönséget arra, hogy sok hamisítvány kerül utóbbi időben forgalomba, ezért fontos, hogy mindig eredeti üvegekben kérjük a lysoformot.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

KÖZGAZDASÁG.

—o—

+ **A gáztársulat részvényeinek visszafizetése.** Egyik bécsi pénzügyi szaklap azt a hírt közli, hogy a Trieszti gáztársulat az Osztrák hitelintézettel, a társulat bankárával, tárgyalásokat folytat a már ismételt szövegbe került tőkevisszafizetés ügyében. Általában a legközelebbi közgyűlésén már dönteni is fognak ebben a kérdésben. A bécsi lap információi szerint valószínűleg oly módon, hogy a 400 korona névértékű részvényekre 340 koronát fognak visszafizetni, míg 60 koronát osztalék címén kapnak majd a részvényesek. A tőkevisszafizetés céljaira a 21.000 darab részvény után összesen 7 millió 140.000 korona szükséges. Ennél azonban sokkal nagyobb összeggel rendelkezik a társulat, úgy hogy a terv kivitele anyagi nehézségekbe nem ütköznék. Ez az értesítés, mindenestre érdekes de azért a megbízhatóságáért való felelősséget áthárítjuk a bécsi pénzügyi szaklapra.

+ **Üzemkorlátozás a Ganz—Danubius gyárban.** Ismeretes dolog, hogy a Ganz-Danubius is kénytelen volt a közelmúltban üzemét korlátozni, mert a rossz gazdasági conjunkturák miatt a rendelései nagyon megcsappantak. Emiatt a munkások egy részét el is bocsátotta a vállalat. Most — mint értesülünk — a tisztviselői karból is elbocsátottak huszonöt embert. Ez a tömeges elbocsátás világosan mutatja, mennyire megérzik még az olyan nagy iparvállalatok is, mint aminő a Ganz-Danubius, a megnehezült gazdasági idők válságát.

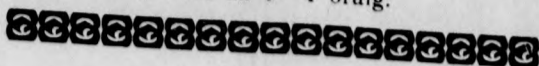
+ **Milliók faárverés.** A horvátországi nagy faárverések közül tegnap zajlott le a vinkovcei erdőhivatal által hirdetett versenypályázat. Az eladásra került hat erdő-részlethől négyet 1.038.000 korona értékben a Fakereskedelmi Rt. zágrábi fiókja, egyet a bécsi Drach Mór cég, körülbelül félmillió koronáért vett meg.

+ **A horvát kormány közgazdasági szakosztálya.** Zágrábból jelentik: A horvát-szlavon iparosszövetség állást foglal a horvát válság kérdésében és határozati javaslatában összefoglalja a horvát és szlavon gazdasági körök óhajait a következőkben: Az iparosok negyedik (közgazdasági) szakosztály szervezését kívánják az országos kormánytól és reformokat a közös minisztériumokban oly módon, hogy horvát referensek állását szervezzék. A magyar kereskedelmi minisztériumban horvát államtitkár kinevezését kívánják. A kereskedelmi minisztérium költségvetése évenként az állami kiadások 8.127 százalékát a horvát közgazdaság szubvencionálására fordítsák. Követelik továbbá a magyar államvasutak tarifáinak reformját, a balkáni államokkal, főleg Szerbiával való kereskedelmi szerződések reformját, a kölcsönös forgalom messzemenő könnyítése érdekében.

+ **Kereskedelmi szakbírók Magyarországon.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara beadvánnyal fordult a kereskedelmi és az igazságügyi miniszterhez, akiket utalással azokra a hátrányra, mely a kereskedőket és iparosokat a hosszadalmas peres eljárás miatt éri, arra kér, hogy állítsanak fel döntőbírókat, amelyek a hátrányok mellett működésnek és a rendes bíróságokat jelentékenyen tohermentesítik. A kamarai bíróságok a beadvány szerint komplikált és kereskedői jártasságot megkívánó perekben a kereskedelmi elvek és szokások alapján ítélkeznek. Mint a testületi hivatott megállapítója a döntőbírók különösen alkalmasak volnának azoknak a differenciáknak az elintézésére, mely a kártételek, szindikátusok, bankkonzorciumok és nagy ipari vállalkozások működéséből származnak.

Zongorabórát

legujabb módszer szerint jutányos áron ad
Denkné, Via A. Manzoni 2. sz. II. emelet.
Bővebbet d. u. 1—4 óráig.

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Szenzációs

Oriási Családi Programm.

Minden szám egy sláger

John Mentros Csoport

Jongleur-jelenet, 3 hölgy és 3 férfi.

The three Galvey's

akrobaták

Doris Ella

magyar énekesnő.

Nelken Ellen

Olasz átváltozó szubrett

Thick & Thin

excentrikusok

Chrisl Felsen

Operette-énekesnő

Marga Marguitta

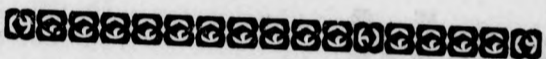
spanyol táncosnő

RUDOLFI RUDOLF

új programmal

és a többi szerződött művészek fellépte

Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház)
és a Via Goldoniban (a Dubravčić ház-
ban). Vállalatát a mai kor igényeinek
megfelelően, vegytisztító üzemmel kibő-
vítette, melyre a közönség szives figyel-
mét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon
9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és
árnyas kertek. Fajborok és köbá-
nyai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Tripcovich D. és Tsa. hajózási vállalat
Naponkénti nyári gyorsvonat

Triesztből Velencébe és vissza

a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel.
Az ut tartama csak 3 óra.

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d.
e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u.
vasárnap 8 órakor d. u.

Mindennemü írásmunkák (fogalmazás,
másolás, cimirás, stb.) otthoni elvégzését
lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben
vállalom. Cim e lap kiadóhivatalában.

Az előrehaladt
idény miat!

Bátorkodunk ezennel a követke-
ző cikkeket mélyen leszállított árak
mellett ajánlani:

Levantine, szegélylyel
garantált szinek

à Kor. —.48

Fehér ruhavászon bos-
nyák módra

à Kor. —.26

Csikos creppon leg-
ujabb divat

à Kor. —.38

Percail, elegáns minták

à Kor. —.50

Panama, minden mo-
dern színben

à Kor. —.90

Szinezett zefir, leg-
ujabb minták

à Kor. —.85

Voil de Laine, tiszta
gyapju modern minták

à Kor. 1.--

Eponge (szivacsos) min-
den színben sima és
mintázott.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME, CORSO 11.

Trieszt Corso 9.

Bécs IX.

Szabott árak.

Divat- és kézműárucikkek, férfiruha-
szövetek, selyemárak, szőnyegek, butorszö-
vetek, fehérneműek, gyapotárak, női- és
gyermekkonfekciók, csipkék, himzések, szal-
lagok és az összes felszerelési cikkek eladása

Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUME
kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom
pörkölt kávéval tölt-
ve

Kapható - 3 minő-
ségben

G. STOCHEL csemegázletében

ADRIA szálloda és étterem
 Adamich - utca Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO
 Kedvelt találkozóhely
 A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árák.
 Kitünő német és olasz konyha.
 A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
 Hö/gyek " 24 " " "

Esőköpenyek gyermekek részére; tanulóknak igen praktikus,

12 Kor.-tól feljebb.
 Nagy választék

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részére való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67. FIUME CORSO 6.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.
 A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.
 Telefono 11-89.
 Via Carducci 12, II. em.

RITKA ALKALOM!

Egy 18|22 lörös, négyhengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes“ gyárból (a legjobb autógyártmány) ötüléses karrosszeriával, kitünő állapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

VENEZIA HOTEL PENSION VENIER

San Marco Ponte Goldoni. Szobák 2 1/2 lirától, teljes ellátás napi 8 lirától feljebb. Némett kiszolgálás.

Irodai gyakornok,

ki a magyar nyelven kívül a német, olasz vagy horvát nyelvet is bírja, kezdő fizetéssel helybeli irodában felvétetik, Cim a kiadóban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító
GYOGYSZERTÁRA
 a városi torony mellett
 Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkei s szépítőszerek stb. sfb.

Butorozott szoba kerestetik két személy számára, **esetleg ellátással**, okt. 1-ére. Irásbeli ajánlat pontos adatokkal „Igazgató“ jelige alatt kiadóba kéretik.

MERCEDES

Az autók királya!

== Bárdi r. t. ==

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYOR.**

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Uj küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben, bordúrral és fémsarokkal,

150x200 nagyság K 8.50 darabja
 200x250 " K 14.—
 200x300 " K 17.—

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként Kor. 1.70
 110 cm. magas méterenként Kor. 2.10
 115 cm. magas méterenként Kor. 2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként Kor. 1.60
 90 cm. magas méterenként Kor. 1.10
 100 cm. magas méterenként Kor. 2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-kint Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

Igyék naponta 1—2 palaczk

Szent István Dupla-malátasört

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőzde“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noerden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Nyomatott a „POLINLIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400)